

رابطه خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روشهای فعال تدریس در مدارس ابتدایی شهرستان

بناب

مرتضی نور محمدگل^۱، محمد علی مجلل^۲*

۱) کارشناسی ارشد، گروه علوم تربیتی، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران

۲) استادیار گروه علوم تربیتی، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران

* مسئول: mojallal.2006@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله ۹۶/۰۴/۰۸ تاریخ پذیرش مقاله ۱۴۰۰/۱۲/۰۳

چکیده

هدف تحقیق تبیین رابطه خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روشهای فعال تدریس در مدارس ابتدایی شهرستان بناب در سال تحصیلی ۱۳۹۵-۹۶ می باشد. جامعه آماری معلمان مدارس ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان بناب می باشد که تعداد آنها ۴۸۹ نفر بود. حجم نمونه آماری با استفاده از فرمول کوکران ۲۱۵ نفر برآورد و به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شد. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه خوش بینی تحصیلی بیرد و هوی و پرسشنامه محقق ساخته بکارگیری روشهای تدریس فعال می باشد که پایایی آنها با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۲ و ۰/۸۷ محاسبه شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از روشهای آماری آزمون کولموگروف اسمیرنوف و همبستگی پیرسون استفاده گردید. نتایج بیانگر آن است که بین خوش بینی تحصیلی معلمان با به کارگیری روشهای فعال تدریس و تمامی ابعاد آن (بجز بعد روش تدریس غیر مستقیم) در سطح مدارس ابتدایی شهرستان بناب رابطه معنی داری وجود دارد.

کلید واژه گان: خوش بینی تحصیلی، روش تدریس، تدریس فعال، مدارس ابتدایی.

مقدمه

را در تعاملات بین معلم و شاگرد، با توجه به مقدار و تناسب حمایت، حساسیت به نیازهای کودکان و بازخورد در کلاس درس و زمان و فرصتی که معلم به درس اختصاص می دهد تعریف می کنند (پیانتا و همکاران^۱، ۲۰۰۸). آشنایی و بکارگیری شیوه ها و ویژگی های تدریس فعال از سوی معلمان می تواند در عملکرد آنها بسیار حائز اهمیت باشد بطوریکه یکی از مشکلات اساسی در آموزش، نداشتن شاخص های تدریس اثربخش است. منظور از تدریس اثربخش و فعال مجموعه ای از عملکردها و ویژگی های معلم است که باعث دستیابی به

تدریس به فعالیتهای کلاسی معلم که در حضور دانش آموزان و غالباً به صورت کلامی انجام می گیرد گفته می شود (سیف، ۱۳۹۲). پیامد کیفیت خوب تدریس، پیشرفت کودک در تحصیل است (خوشبخت و لطیفیان، ۱۳۹۰). پژوهش در مورد کیفیت تدریس، امکان شناخت ویژگیهایی که در بهبود نتایج تحصیلی اثرگذار هستند را میسر می سازد. این ویژگیها می تواند شامل تعاملات بین معلم و شاگرد، شاگرد و محتوای تدریس و طراحی و اجرای تدریس باشد (کیلدی و کینزی^۱، ۲۰۰۹). برخی از محققان کیفیت تدریس برای کودکان دبستانی

² . Pianta et al

¹ . Kilday & Kinzie

تأثیر مثبتی بر پیشرفت تحصیلی آنها دارد (عباسیان و حیدرزاده، ۱۳۹۴).

هوی و همکاران (۲۰۰۸) خوش بینی تحصیلی را یک باور مثبت در معلمان می داند مبنی بر اینکه آنها قادرند با تأکید بر تدریس، اعتماد به مشارکت والدین و دانش آموزان و با ایمان به ظرفیت خود در غلبه بر مشکلات و شکستها با تکیه بر تلاش و پشتکار باعث پیشرفت تحصیلی دانش آموزان شوند (مرادی و همکاران، ۱۳۹۴). در تحقیق حاضر خوش بینی تحصیلی بر اساس نظریه بیرد و هوی (۲۰۱۰) استفاده شده است که بر اساس این نظریه خوش بینی تحصیلی در ابعاد سه گانه: ۱. تأکید تحصیلی (میزانی که کادر آموزشی مدرسه برای دستیابی به پیشرفت و برتری تحصیلی تلاش می کند).

۲. کارآمدی جمعی (قضاوت جمعی معلمان، مبنی بر اینکه می توانند اقدامات و عملکردهای مورد نیاز برای ایجاد تأثیرات مثبت روی دانش آموزان را سازماندهی و اجراء کنند) و ۳. اعتماد کادر آموزشی به والدین و دانش آموزان (یک ویژگی مشترک مدرسه است که میزان تمایل کادر آموزشی برای در معرض آسیب قرار گرفتن از سوی والدین و دانش آموزان را توصیف می کند. این تمایل مبتنی بر این باور است که والدین و دانش آموزان خیرخواه، قابل اطمینان، شایسته و صادق هستند) بیان شده است. از طرفی روشهای فعال تدریس در واقع به مجموعه تدابیر منظمی که معلمان برای رسیدن به هدف با توجه به شرایط و امکانات اتخاذ می کند روش تدریس می گویند روش های فعال تدریس به روشهایی اشاره دارد که بتواند فعالیت های شاگردان را تقویت و یادگیری را به جریان دو طرفه تبدیل کند (حسین نژاد و آخش، ۱۳۹۲). روشهای فعال تدریس بر اساس تحقیقات پیشین در ابعادی همچون: ۱. حل مسئله ۲. یادگیری مشارکتی ۳. تدریس غیرمستقیم ۴. بحث گروهی ۵. کاوشگری علمی و پژوهش محور ۶. روش همیاری (حسین نژاد و آخش، ۱۳۹۲) بیان شده است.

اهداف آموزشی و یادگیری دانش آموز می شود. اگرچه یادگیری به عوامل متعدد دیگری از جمله رفتارهای دانش آموز، انگیزه یادگیری، محتوای درسی، محیط و منابع فیزیکی نیز بستگی دارد (محجوب مودب و عسگری، ۱۳۸۹).

روش های تدریس چه در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و چه در انگیزه و رضایت خاطر پرورش شخصیت رشد خلاقیت آنان مؤثر است، وظیفه معلمان تنها انتقال واقعیت های علمی به دانش آموزان نیست بلکه باید چگونه اندیشیدن و چگونه آموختن را به شاگردان بیاموزند. یعنی کار معلم نه تنها انتقال دانش بلکه پرورش توان تفکر منطقی، انتقادی، خلاق و پرورش شخصیت سالم است. معلمان پیشروان بهسازی و بالنده سازان جامعه هستند و ضرورت دارد که با مدرنترین و پیشرفته ترین راهبردهای علمی روز یعنی روش های مختلف نوین و فعال تدریس آشنا باشند و بدانند در کدامین موقعیت آموزشی کدامین روش به کار گرفته شود (حسین نژاد و آخش، ۱۳۹۲).

عوامل بسیاری با بکارگیری روشهای فعال تدریس از سوی معلمان در ارتباط بوده که در تحقیق حاضر به بررسی رابطه خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روشهای تدریس فعال پرداخته شده است. خوش بینی اتخاذ امیدوارانه ترین دیدگاه است (بهادری خسروشاهی و هاشمی نصرت آبادی، ۱۳۹۱). در بافت آموزش و پرورش، سه ویژگی تشکیل دهنده خوش بینی تحصیلی، تأکید تحصیلی، کارآمدی جمعی معلم و اعتماد کادر آموزشی به دانش آموزان و والدین می باشد که به نظر می رسد می تواند موجبات بهبود فعالیت های آموزشی را فراهم آورد (عباسیان، ۱۳۹۱). سازه خوشبینی تحصیلی به ایجاد محیط مثبت در مدرسه کمک می کند. به علاوه این محیط باعث ایجاد کارآمدی معلم می گردد. در مدارس با خوشبینی تحصیلی بالا، معلمان، دانش آموزان و والدین به یکدیگر اعتماد دارند. نتایج تحقیقات نشان می دهد که خوشبینی تحصیلی با کنترل انواع پیشینه دانش آموزان،

بینی تحصیلی و هوش هیجانی معلمان با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان همبستگی معناداری دارند در حالی که خوش بینی تحصیلی معلمان پیش بینی کننده قوی تری برای پیشرفت تحصیلی دانش آموزان است که در نمونه کلی معلمان اعتماد به دانش آموزان و والدین، بیشترین نقش را در پیش بینی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ایفا می کنند و همچنین از مولفه های هوش هیجانی تنها تنظیم هیجانی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه داشت. سبحانی (۱۳۹۲) در پژوهشی ضمن بررسی میزان شناخت اعضای هیأت علمی رشته های علوم انسانی دانشگاه های تهران از نظریه های یادگیری فعال و به کارگیری آنها در تدریس یادآوری کرد که میزان شناخت اعضای هیأت علمی رشته های علوم انسانی از نظریه های یادگیری فعال در سطح بالاتر از متوسط بود و اعضای هیأت علمی با رشته های علوم تربیتی و روان شناسی و شرکت کننده در کارگاه های آموزشی در زمینه شناخت و به کارگیری نظریه های یادگیری فعال موفق تر از بقیه رشته ها بوده اند. با توجه به اهمیتی که خوش بینی تحصیلی برای معلمان و اداره آموزش و پرورش دارد همچنین امروزه به عنوان یکی از متغیرهای توانمندسازی روانشناختی در سطح علوم تربیتی مطرح می باشد بطوریکه چنین توانمند سازی روانشناختی می تواند در نوع عملکرد و مدیریت کلاسی و حتی بکارگیری روش های فعال از سوی آنان نقش تعیین کننده دارد. با توجه به مطالب فوق تحقیق حاضر در پی پاسخگویی به این سوال بوده که خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش های فعال تدریس در سطح مدارس ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان بناب رابطه دارد؟

روش شناسی

تحقیق از لحاظ هدف کاربردی و از حیث روش، توصیفی و همبستگی است. جامعه آماری معلمان مدارس ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان بناب می باشد که تعداد آنها ۴۸۹ نفر است. برای محاسبه حجم نمونه از

در رابطه با خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش های فعال تدریس و جوانب آن تحقیقاتی در داخل و خارج از کشور انجام شده است:

کیرپای و دی پاولا^۱ (۲۰۱۱) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که در مدارس که در آن کادر آموزشی خوش بین هستند، دانش آموزان آنها علی الرغم وضعیت اقتصادی - اجتماعی پایین می توانند به موفقیت دست پیدا کنند. همچنین آنها به این نتیجه دست یافتند که در چنین مدارس گروهها متعهد هستند و دانش آموزان تمایل بیشتری برای پیشرفت تحصیلی بیشتر دارند. همچنین یافته های این مطالعه بر این مسئله تاکید دارد که تعهد جمعی، کارآمدی جمعی، اعتماد به مراجعان و پافشاری تحصیلی، پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را پیش بینی می کنند. اسمیت و هوی^۲ (۲۰۰۷) در مطالعه خود تحت عنوان خوش بینی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در مدارس ابتدایی شهری در کشور آمریکا، به این یافته رسیدند که خوش بینی تحصیلی پیش بینی کننده قوی برای پیشرفت تحصیلی دانش آموزان است. ماسکل^۳ (۲۰۰۸) در پژوهشی به این نتیجه دست یافت که سبک رهبری توزیع شده اثر مثبت و معناداری بر خوش بینی تحصیلی معلمان دارد. بیول و میچل^۴ (۲۰۱۲) در پژوهشی تحت عنوان اثرات خوش بینی تحصیلی بر پیشرفت خواندن دانش آموزان ابتدایی در کشور آمریکا به این یافته رسیدند که تمامی مولفه های خوش بینی تحصیلی (تاکید تحصیلی $r = 0/58$ = اعتماد $r = 0/83$ ، کارآمدی جمعی $r = 0/70$) رابطه مثبت و معناداری با پیشرفت خواندن دانش آموزان دارند. همچنین آنها به این یافته رسیدند که خوش بینی تحصیلی پیش بینی کننده قوی پیشرفت خواندن دانش آموزان ابتدایی است. قنبرلو و همکارانش (۱۳۹۴) تحقیقی با عنوان رابطه خوش بینی تحصیلی و هوش هیجانی معلمان با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان اداره آموزش و پرورش شهرستان سلماس انجام دادند. نتایج نشان داد که خوش -

1. Kirby & DiPaola

2. Smith. & Hoy

3. Mitchell

4. Bevel & Mitchell

معلمان جامعه مورد بررسی و با استفاده از نرم افزار آماری SPSS پایایی سؤالات خوش بینی تحصیلی معلمان و روشهای فعال تدریس بترتیب ۰/۷۲ و ۰/۸۷ بدست آمد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روشهای آماری توصیفی و استنباطی همچون: آزمون های کلموگروف-اسمیرنوف، همبستگی پیرسون استفاده شد.

یافته ها

بررسی نرمال بودن داده‌ها با استفاده از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف انجام شد.

فرمول کوکران استفاده شد که حجم نمونه آماری ۲۱۵ نفر بدست آمد. برای انتخاب نمونه آماری از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای استفاده شد. ابزار اندازه گیری پرسشنامه بوده. بخش اول سؤالات خوش بینی تحصیلی معلمان براساس نظریه هوی و همکاران (۲۰۱۰) می باشد که شامل ۱۱ سؤال است. بخش دوم سؤالات محقق ساخته ارزیابی روشهای فعال تدریس می باشد که شامل ۲۵ سؤال است و در قالب مقیاس پنج گزینه ای لیکرت تنظیم گردیده است. در تحقیق حاضر برای تعیین روایی ابزار جمع آوری اطلاعات از روایی صوری استفاده گردید. برای برآورد پایایی از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شد. براساس این روش با مطالعه مقدماتی روی ۳۰ نفر از

جدول ۱- نتایج آزمون نرمال بودن متغیرهای تحقیق

متغیرها	تعداد داده-ها	آماره کلموگروف اسمیرنوف	p- مقدار	نتیجه (نرمال/غیرنرمال بودن توزیع)
خوش بینی تحصیلی معلمان	۲۱۵	۱/۱۹۲	۰/۰۹۷	نرمال
روشهای فعال تدریس	۲۱۵	۱/۳۱۰	۰/۰۶۹	نرمال
روش تدریس حل مسئله	۲۱۵	۱/۲۴۱	۰/۰۷۷	نرمال
روش تدریس مشارکتی	۲۱۵	۱/۳۳۳	۰/۰۶۴	نرمال
روش تدریس غیرمستقیم	۲۱۵	۱/۳۸۳	۰/۰۵۵	نرمال
روش تدریس بحث گروهی	۲۱۵	۱/۱۴۲	۰/۱۰۹	نرمال
روش تدریس کاوشگری علمی و پژوهش	۲۱۵	۱/۲۹۴	۰/۰۷۱	نرمال
روش تدریس همیاری	۲۱۵	۱/۲۱۲	۰/۰۸۶	نرمال

فرضیه اصلی تحقیق: بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روشهای فعال تدریس رابطه وجود دارد. جهت بررسی همبستگی بین متغیرهای تحقیق از آزمون آزمون I پیرسون استفاده شده است. جدول شماره ۲ نتایج حاصل از آزمون فرضیه را نشان می دهد.

با توجه به نتایج بدست آمده از جدول ۱، در متغیرهای خوش بینی تحصیلی و روشهای فعال تدریس و ابعاد آن سطح معنی داری (p) بدست آمده بزرگتر از سطح معنی داری ۰/۰۵ می باشد فرض نرمال بودن داده ها را پذیرفته برای بررسی فرضیه های این متغیرها از روشهای پارامتریک و آزمون پیرسون و رگرسیون استفاده شد.

جدول ۲- ضریب همبستگی بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روشهای فعال تدریس

روشهای فعال تدریس	ضریب همبستگی پیرسون	خوش بینی تحصیلی
۰/۸۵۱		
۰/۰۰۰	سطح معناداری ۲ طرفه (sig)	
۲۱۵	تعداد	

تدریس در سطح مدارس ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان بناب وجود دارد.

فرضیه فرعی اول تحقیق: بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش تدریس مشارکتی رابطه معنی داری وجود دارد.

با توجه به نتایج جدول (۲) سطح معنی داری آزمون پیرسون ۰/۰۰۰ بوده و این سطح از حداقل سطح معنی داری ۰/۰۱ کوچکتر بوده و نیز با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده که ۰/۸۵۱ می باشد و این مقدار از مقدار بحرانی پیرسون با درجه آزادی ۲۱۴ که ۰/۱۹۶ است، بزرگتر می باشد، لذا رابطه معنی داری بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روشهای فعال

جدول ۳- ضریب همبستگی بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش تدریس مشارکتی

روش تدریس مشارکتی	ضریب همبستگی پیرسون	خوش بینی تحصیلی
۰/۷۳۳		
۰/۰۰۰	سطح معناداری ۲ طرفه (sig)	
۲۱۵	تعداد	

مشارکتی از سوی آنان در سطح مدارس ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان بناب وجود دارد.

فرضیه فرعی دوم تحقیق: بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش تدریس حل مسئله رابطه معنی داری وجود دارد.

با توجه به نتایج جدول (۳) سطح معنی داری آزمون پیرسون ۰/۰۰۰ بوده و این سطح از حداقل سطح معنی داری ۰/۰۱ کوچکتر بوده و نیز با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده که ۰/۷۳۳ می باشد و این مقدار از مقدار بحرانی پیرسون با درجه آزادی که ۰/۱۹۶ است، بزرگتر می باشد، لذا رابطه معنی داری بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش تدریس

جدول ۴- ضریب همبستگی بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش تدریس حل مسئله

روش تدریس حل مسئله	ضریب همبستگی پیرسون	خوش بینی تحصیلی
۰/۶۸۷		
۰/۰۰۰	سطح معناداری ۲ طرفه (sig)	
۲۱۵	تعداد	

همبستگی پیرسون محاسبه شده که ۰/۶۸۷ می باشد و این مقدار از مقدار بحرانی پیرسون با درجه آزادی که ۰/۱۹۶ است، بزرگتر می باشد، لذا رابطه معنی داری بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش تدریس حل

با توجه به نتایج جدول (۴) سطح معنی داری آزمون پیرسون ۰/۰۰۰ بوده و این سطح از حداقل سطح معنی داری ۰/۰۱ کوچکتر بوده و نیز با توجه به ضریب

مسئله از سوی آنان در سطح مدارس ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان بناب وجود دارد. فرضیه فرعی سوم تحقیق: بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش تدریس غیرمستقیم رابطه وجود دارد.

جدول ۵- ضریب همبستگی بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش تدریس غیر مستقیم

خوش بینی تحصیلی	ضریب همبستگی پیرسون	۰/۱۶۸
	سطح معناداری ۲ طرفه (sig)	۰/۰۶۸
	تعداد	۲۱۵

غیرمستقیم از سوی آنان در سطح مدارس ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان بناب وجود ندارد.

فرضیه فرعی چهارم تحقیق: بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش تدریس بحث گروهی رابطه وجود دارد.

با توجه به نتایج جدول شماره (۵) سطح معنی داری آزمون پیرسون ۰/۰۶۸ بوده و این سطح از حداقل سطح معنی داری ۰/۰۵ بزرگتر بوده و نیز با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده که ۰/۱۶۸ می باشد و این مقدار از مقدار بحرانی پیرسون با درجه آزادی ۲۱۴ که ۰/۱۹۶ است، کوچکتر می باشد، لذا رابطه معنی داری بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش تدریس

جدول ۶- ضریب همبستگی بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش تدریس بحث گروهی

خوش بینی تحصیلی	ضریب همبستگی پیرسون	۰/۷۷۱
	سطح معناداری ۲ طرفه (sig)	۰/۰۰۰
	تعداد	۲۱۵

گروهی از سوی آنان در سطح مدارس ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان بناب وجود دارد.

فرضیه فرعی پنجم تحقیق: بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش تدریس کاوشگری رابطه معنی داری وجود دارد.

با توجه به نتایج جدول (۶) سطح معنی داری آزمون پیرسون ۰/۰۰۰ بوده و این سطح از حداقل سطح معنی داری ۰/۰۱ کوچکتر بوده و نیز با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده که ۰/۷۷۱ می باشد و این مقدار از مقدار بحرانی پیرسون با درجه آزادی که ۰/۱۹۶ است، بزرگتر می باشد، لذا رابطه معنی داری بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش تدریس بحث

جدول ۷- ضریب همبستگی بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش تدریس کاوشگری

خوش بینی تحصیلی	ضریب همبستگی پیرسون	۰/۶۷۶
	سطح معناداری ۲ طرفه (sig)	۰/۰۰۰

کاوشگری از سوی آنان در سطح مدارس ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان بناب وجود دارد.

فرعی پنجم تحقیق: بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش تدریس همیاری رابطه وجود دارد.

با توجه به نتایج جدول (۷) سطح معنی داری آزمون پیرسون $0/000$ بوده و این سطح از حداقل سطح معنی داری $0/01$ کوچکتر بوده و نیز با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده که $0/676$ می باشد و این مقدار از مقدار بحرانی پیرسون با درجه آزادی که $0/196$ است، بزرگتر می باشد، لذا رابطه معنی داری بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش تدریس

جدول ۸- ضریب همبستگی بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش تدریس همیاری

روش تدریس همیاری	ضریب همبستگی پیرسون	خوش بینی تحصیلی
$0/643$	سطح معناداری ۲ طرفه (sig)	
$0/000$	تعداد	
۲۱۵		

تدریس کاوشگری علمی و پژوهش محور روش تدریس همیاری) در سطح مدارس ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان بناب در سال تحصیلی ۹۵-۹۶ می باشد. بطوریکه تحقیقات انجام شده در گذشته، بیشتر در مورد تأثیر متغیرهای فردی (متغیرهای درونی و مربوط به خود) مانند خودکارآمدی، انگیزش ذاتی و ... بر روی اهداف پیشرفت بوده است ولی باید بیان نمود که عوامل تأثیرگذار متعددی در بافت کلاس، مدرسه و اجتماع وجود دارد که می تواند بر ویژگی های یادگیرنده از جمله پیشرفت وی تأثیرگذار باشد. در این میان معلم یکی از مهم ترین عوامل بافتی کلاس محسوب می شود. "معلم" با مجموعه ای از باورها در مورد هویت، کارآمدی و جهت گیری هدفی در کلاس درس عمل می کند. باورهای معلمان و ویژگی های آنان از مهمترین خصوصیات است که تأثیر بسیاری بر محیط یادگیری، تدریس و عملکرد دانش آموزان دارد. یکی از این باورها "خوش بینی تحصیلی" است (ذبیحی حصاری و همکاران، ۱۳۹۳). اما سازه خوش بینی تحصیلی، باوری مثبت در معلمان است مبنی بر این که آنها می توانند با تأکید بر تدریس و یادگیری مولفه تأکید تحصیلی، با اعتماد به مشارکت والدین و دانش آموزان مؤلفه اعتماد به والدین و دانش آموزان و با ایمان به ظرفیت و کارایی خود

با توجه به نتایج جدول (۸) سطح معنی داری آزمون پیرسون $0/000$ بوده و این سطح از حداقل سطح معنی داری $0/01$ کوچکتر بوده و نیز با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده که $0/643$ می باشد و این مقدار از مقدار بحرانی پیرسون با درجه آزادی که $0/196$ است، بزرگتر می باشد، لذا رابطه معنی داری بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روش تدریس همیاری از سوی آنان در سطح مدارس ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان بناب وجود دارد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج حاصل از آزمون فرضیه اصلی و فرضیه های فرعی نشان داد که در سطح معنی داری دو دامنه ای، سطح معنی داری آزمون همبستگی I پیرسون از سطح معنی داری $0/05$ کوچکتر می باشد پس رابطه معنی داری بین میزان خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روشهای فعال تدریس در سطح مدارس ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان بناب وجود دارد. ادبیات تحقیق نیز بیانگر رابطه بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روشهای فعال تدریس (روش تدریس حل مسئله، روش تدریس مشارکتی، روش تدریس بحث گروهی، روش

تونی، نورعلی؛ یوسفی، رضا. (۱۳۹۲). مقایسه تأثیر روش تدریس مشارکتی مبتنی بر بحث گروهی و روش تدریس توضیحی مبتنی بر کنترل مستقیم، در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مراکز پیش دانشگاهی، مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی یزد، ۸(۴): ۶۴-۵۶

حسین نژاد، غلامرضا؛ آخش، سلمان، (۱۳۹۲)، بررسی میزان بهره گیری اساتید دانشگاه از روشهای فعال تدریس، فصلنامه دانش نظامی پلیس پایتخت، سال ششم، شماره ۲، صص ۷-۲۰

حکیم زاده، رضوان؛ درانی، کمال و قربانی، حسین و منسوبی، سیمین و قاجارگیر، زهرا. (۱۳۹۳) بررسی تأثیر روش تدریس مشارکتی با به کارگیری تقویت فردی و گروهی بر پیشرفت یادگیری زبان انگلیسی، تدریس پژوهی، ۲(۱): ۱۴-۱

خوشبخت، فریبا؛ لطیفیان، خوشبخت. (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین ویژگیهای معلم، تدریس معلم و عملکرد ریاضی دانش آموزان، روانشناسی معاصر، دوره ۶، شماره ۲، صص ۸۵-۹۷

سبحانی یزدان هنری، حبیب و شهلائی، جواد و احمدی علیرضا، (۱۳۹۲)، رابطه فناوری اطلاعات و مدیریت دانش در فدراسیون های ورزشی، مدیریت ورزشی شماره ۱۷، صص ۵۳-۷۷

سیف، علی اکبر. (۱۳۹۲). روانشناسی تربیتی، تهران: آگاه صفوی، امان ... (۱۳۸۶). کلیات روش ها و فنون تدریس، تهران. انتشارات معاصر

مومنی مهموئی، حسین؛ جلالی بارزازی، سعید. (۱۳۹۵). رابطه خوش بینی تحصیلی معلمان با ادراک حمایت اجتماعی، انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، دوره ۷، شماره ۶، صص ۱۸۱-۲۰۰

عباسیان، حسین؛ حیدرزاده، سارا. (۱۳۹۴). تبیین نقش خوش بینی تحصیلی و ساختار توانمندساز در

احساس کارآمدی در غلبه بر مشکلات و شکست با تلاش و پشتکار، سبب پیشرفت تحصیلی دانش آموزان شوند. پس می توان نتیجه گرفت که خوش بینی تحصیلی معلمان بر بکارگیری روشهای فعال تدریس تأثیر دارد.

با توجه به اینکه نتایج تحقیق نشان می دهد بین خوش بینی تحصیلی معلمان با بکارگیری روشهای فعال تدریس رابطه معنی داری وجود دارد پیشنهادهایی زیر ارائه می گردد:

- با شاداب ساختن محیط مدرسه می توان خوشبینی تحصیلی معلمان زیاد می شود.
- با اسقرار سیستم مدیریت مبتنی بر نظر و پیشنهادات معلمان خوش بینی تحصیلی در معلمان تقویت کنید.
- با تشویق و تنبیه های عادلانه می توان خوشبینی تحصیلی معلمان زیاد می شود.
- برقراری روابط دوستانه با دانش آموزان و تعاملات مناسب بین فردی در دانش آموزان
- مشارکت دادن فعالانه دانش آموزان در فعالیت های آموزشی
- در اولویت قرار دادن تدریس فعال در برنامه کاری و تقسیم بندی کلاس به گروههای مناسب جهت بکارگیری روشهای مشارکتی و همیاری و ...

منابع

احمدی، غلامعلی؛ عبدالملکی، شویو. (۱۳۹۲). بررسی تأثیر الگوی حل مسأله بر خلاقیت و عملکرد تحصیلی دانش آموزان در درس شیمی، مطالعات آموزش و یادگیری، ۹(۴): ۲۱-۱

بهادری خسروشاهی، جعفر؛ هاشمی نصرت آباد تورج. (۱۳۹۱). رابطه اضطراب اجتماعی، خوش بینی و خودکارآمدی با بهزیستی روان شناختی در دانشجویان، مجله پزشکی ارومیه، دوره ۲۳، شماره ۲، صص ۱۱۵-۱۲۲

- Beard, K. S., Hoy, W. K., & Hoy, A. W. (2010). Academic optimism of individual teachers: Confirming a new construct. *Teaching and Teacher Education*, 26(5), 1136-1144.
- Bevel, R.K. & Mitchell, R.M. (2012). The effects of academic optimism on elementary reading achievement. *Journal of Educational Administration*, 50 (6), 773-787.
- Hoy, w., & Miskel, G. (2008). *Educational administration: theory research, and practice 8th Ed.* New York: McGraw-Hill,
- Kirby, M.M. & DiPaola, M.F. (2011). Academic optimism and community engagement in urban schools. *Educational Administration*, 49 (5), 542-562.
- Kilday, C. R., & Kinzie, M. B. (2009). Analysis of instruments that measure the quality of mathematics teaching in early childhood. *Early Childhood Education Journal*, 36, 365-372.
- Pianta, R. C., La Paro, K. M., & Hamre, B. K. (2008). The classroom assessment scoring system (CLASS). *Mathematical Behavior*, 24, 135-169
- Slavin, R. E. (1995). *Cooperative learning.* New York: Longman.
- Smith, P.A. & Hoy, W.K. (2007). Academic optimism and student achievement in urban elementary schools. *Educational Administration*, 45 (5), 556-568.
- پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، پژوهشهای رهبری و مدیریت آموزشی، ۱(۲):۱۶۵-۱۴۷
- قنبرلو، سلمان؛ لواسانی مسعود غلامعلی؛ اژه ای جواد. (۱۳۹۴). رابطه خوش بینی تحصیلی و هوش هیجانی معلمان با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، روانشناسی، دوره ۱۹، شماره ۳، ۲۱۸-۲۳۴
- محجوب مؤدب، هاجر؛ عسگری، فریبا (۱۳۸۹). مقایسه ویژگی های تدریس اثربخش از دیدگاه مدرسین و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گیلان، مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دوره هفتم، شماره اول، ۳۳-۲۶.
- مرادی، کیوان؛ واعظی، مظفرالدین و فرزانه، محمد و میرزایی، محمد. (۱۳۹۳). رابطه خوش بینی تحصیلی با پیشرفت تحصیلی در بین دانش آموزان مدارس متوسطه پسرانه مناطق ۶ و ۹ شهر تهران، فصلنامه علوم تربیتی و روانشناسی، دوره ۲، شماره ۱، صص ۶۹-۸۰.
- ملکی آوارسین، صادق؛ مصطفی پور، روزیتا. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر روش تدریس کاوشگری بر میزان پیشرفت تحصیلی درس علوم تجربی دانش آموزان پسر پایه پنجم ابتدایی، آموزش و ارزشیابی، ۸(۲۹):۵۹-۴۳

Quarterly Journal of Educational Psychology

Islamic Azad University Tonekabon Branch

Vol. 12, No. 1, spring 2021, No 45

Journal of Educational
Psychology

The relationship between teachers Academic optimism and Using active teaching methods in primary schools of Bonab city

Morteza Nourmohammadgol¹, Mohammadali Mojallal^{2*}

1) M.A. Department of Educational Sciences, Bonab Branch, Islamic Azad University, Bonab, Iran

2) Assistant Prof, Department of Educational Sciences, Bonab Branch, Islamic Azad University, Bonab, Iran

Abstract

The aim of the research is to explain the relationship between teachers' academic optimism and the use of active teaching methods in primary schools of Bonab city in the academic year 2015-2016. The statistical population is the teachers of primary education schools in Bonab city, whose number is 489, the statistical sample size is estimated to be 215 using Cochran's formula and selected by stratified random sampling. The data collection tool is Baird and Hoy's academic optimism questionnaire and the researcher-made questionnaire of using active teaching methods, whose reliability was equal to 0.72 and 0.87. Kolmogorov Smirnov test and Pearson correlation test were used to analyze the collected data. The results show that there is a significant relationship between teachers' academic optimism with the use of active teaching methods and all its dimensions (except for the indirect teaching method) in the primary schools of Bonab city.

Key words: Academic optimism, teaching method, active teaching, elementary schools.
